8.4.2021

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: 7/2020 vp

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta
Vahva ja yhtenäinen EU – kohti kestävämpää Euroopan unionia
VR-Yhtymän kommentit

VR-Yhtymä Oy (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Suomen rautatiejärjestelmä on tiiviisti kytköksissä EU-sääntelyyn

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta viitoittaa Suomen lähivuosien EU-politiikkaa. VR toteaa, että Suomen EU-politiikka rautatiesektorilla on avointa ja sidosryhmät osallistavaa. Suomen rautatiejärjestelmä on sijainnistaan huolimatta tiiviisti kytköksissä EU:hun sekä sääntelyn että sisämarkkinoiden toiminnan kautta. EU-tasolla tavoitteena on yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen luominen yhdenmukaistamalla teknistä sääntelyä ja edistämällä markkinoille pääsyä.

Valtaosa rautatiejärjestelmää ja -liikennettä koskevasta lainsäädännöstä säädetään EU-tasolla. Suomen rautatiejärjestelmän erityispiirteet (suoran raideyhteyden puuttuminen Keski-Eurooppaan, talviolosuhteet ja vilkas tavara- ja matkustajaliikenne Venäjän kanssa) luovat reunaehtoja EU-tason edunvalvonnalle.

EU:n laajuinen TEN-T-liikenneverkko ja kansainväliset liikennekäytävät ulottuvat myös Suomeen. Suomi osallistuu aktiivisesti TEN-T-verkon kehittämiseen. Myös EU:n rahoitusinstrumentit tulisi tässä yhteydessä hyödyntää maksimaalisesti.

EU:ssa vahva raidepainotus kestävyysnäkökulmasta

Liikennesektorille asetetut ilmastotavoitteet ohjaavat Suomen liikennejärjestelmän kehittämistä.

Raideliikennehankkeilla on vahva rooli Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa, jonka tavoitteena on EU:n talouden muuttaminen kestäväksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä. Elpymistoimien osalta painotetaan erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää. Selonteossa voisivat nykyistä vahvemmin näkyä Green Dealin sekä Smart and Sustainable Mobilityn EU-tason painotukset kestävien liikennemuotojen edistämiseksi.

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

8.4.2021

Liikenteen päästöjen osalta selonteossa on linjattu, että EU:n tulee edistää erityisesti sähköistymistä. VR toteaa, että kaiken sääntelyn tulee johdonmukaisesti tukea siirtymää kohti kestäviä liikkumismuotoja. Raideliikenteessä esimerkiksi sähkövedon ympäristöystävällisyyden suhteessa dieselvetoon tulisi heijastua myös ratamaksuihin.

Suomen EU-edunvalvontaan ennakoiva painotus

Suomen vahvuudeksi on selonteossa linjattu aloitteellinen, johdonmukainen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön myönteisesti suhtautuva linja. Kompromissihalukkuus, ratkaisukeskeisyys ja asiantuntemus ovat leimanneet positiivisesti Suomen linjauksia myös EU-rautatiepolitiikassa.

Suomessa sidosryhmätyö EU-liikennepolitiikassa on kattavaa ja avointa. EU-tasolla ennakkovaikuttamisen rooli korostuu erityisesti komission suuntaan, jota Suomen tulisi entisestään vahvistaa. Erityisesti liikenne- ja viestintäministeriön EU-liikennejaosto on tärkeä tiedonsaanti- ja vaikuttamiskanava sidosryhmille.

Rautatieliikenteessä teknisen edunvalvonnan rooli korostuu. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on rakentanut toimivan ja kattavan sidosryhmäyhteistyön sekä vienyt aktiivisesti Suomen kantoja eteenpäin EU:n toimielimissä. Traficomilla on merkittävä asiantuntijarooli etenkin teknisessä EU-edunvalvonnassa, mikä luonnollisesti edellyttää riittävää resursointia.

Selonteossa on linjattu, että lainsäädäntötyössä on pyrittävä kustannustehokkuuteen, ennakoitavuuteen ja pitkäjänteisyyteen sekä suotuisan investointiympäristön luomiseen kestävällä tavalla. Erityisesti teknisessä sääntelyssä nämä tekijät ovat avainasemassa, sillä rautatiekaluston elinkaari ulottuu usealle vuosikymmenelle ja investoinnit ovat suuruusluokaltaan isoja. Vaikuttamistyössä pitää olla oikea-aikaisesti liikkeellä ja kansalliset erityispiirteet tulee ottaa huomioon, tarvittaessa hakemalla poikkeuksia sääntelyyn.

Liikennepolitiikan, sääntelyn sekä valtion infrainvestointien tulee niin kuljetusyritysten kuin niiden asiakkaidenkin näkökulmasta olla pitkäjänteisiä, ennustettavia ja yritysten kilpailukykyä tukevia.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5